

Yıl: 2, Sayı: 4, Eylül 2015, s. 320-332

INESJOURNAL
ULUSLARARASI EĞİTİM BİLİMLERİ DERGİSİ
THE JOURNAL OF INTERNATIONAL EDUCATION SCIENCE

Ali Osman KOCALAR¹, Vedat ŞAHİN²

UYGULAMA OKULUNDAKİ DENEYİMİN COĞRAFYA ÖĞRETMEN ADAYLARI TARAFINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Özet

Bu çalışmanın amacı, coğrafya öğretmen adaylarının Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerine bağlı olarak gittikleri uygulama okulundaki stajın öğrenci tarafından değerlendirilmesini ve bu derslerin adaylar üzerindeki etkilerini tespit etmektir.

Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından 10 maddelik likert tipi görüşme formu oluşturulmuştur. Ölçeğin kapsam geçerliğini sağlamak amacıyla alan uzmanlarının görüşlerine başvurulmuştur. Araştırma deseni olarak tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma Eylül-Haziran ayları arasında eğitim-öğretim yılını kapsayacak şekilde güz ve bahar dönemlerinde takip edilmiştir. Çalışma grubumuzu, coğrafya öğretmen adayı olan 40 öğrenci oluşturmaktadır. Verilerin çözümlenmesi sırasında, bireylerin test maddelerine verdikleri cevaplar arasındaki tutarlılığı belirlemek amacıyla, elde edilen verilerin güvenilirliği hesaplanmıştır. Bunun için "Cronbach's Alpha" güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplara göre; kendi aralarındaki güvenilirlik katsayısı ortaya konmuştur ve analiz sonucunda Cronbach's Alpha katsayısı 0,792 olarak hesaplanmıştır.

Araştırma soruları ve elde edilen verilere göre çalışmada 3 tema belirlenmiştir. Lisans eğitimi-uygulama okulu ilişkisi, rehber öğretmen-aday öğretmen ilişkisi, uygulama okulu-aday öğretmen ilişkisi şeklinde gruplandırmalar yapılmıştır. Elde edilen verilere göre öğretmen adaylarının üniversitede almış oldukları eğitim ile lise coğrafya derslerinin içeriğinin çok örtüşmediği, akademik olarak alınan coğrafya bilgisinin lise coğrafya derslerinde çok kullanılmadığı tespit edilmiştir. Fakat coğrafya öğretmen adayları, uygulama okulundaki rehber öğretmenlerden yeterince faydalandıklarını, rehber öğretmenin staj döneminde her konuda yeterli düzeyde ilgilendiğini belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Uygulama okulu, eğitim, öğretmen adayı, coğrafya eğitimi.

1 Öğr. Gör. Dr., Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Coğrafya Eğitimi, ali.kocalar@marmara.edu.tr
2 Yrd. Doç. Dr., Namık Kemal Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi-Coğrafya Bölümü, v.sahin29@hotmail.com

THE EVALUATION OF THE EXPERIENCE IN PRACTICE SCHOOL BY GEOGRAPHY TEACHER CANDIDATES

Abstract

The aim of this study is to determine the evaluation of training period and effects of this period on the candidates of geography teacher by themselves related to the lessons of School Experience and Teaching Practice.

As the data collection tool, 10-Item Likert Scale Interview Form developed by the researchers. In order to ensure the content validity asked experts' opinion. As the research design, screening model was used. The study was conducted between September and June to cover the academic year both the fall and spring semesters. Our study group consisted of 40 candidates of geography teacher. During the analysis of the data, to determine the consistency of their responses to individual test items are calculated the reliability of the obtained data. For this Cronbach's Alpha reliability coefficient was calculated. According to the answers given by the students; the reliability coefficient between themselves presented and after the analysis result Cronbach's Alpha coefficient was calculated to be 0.792.

3 themes specified according to the research questions and the data obtained in the study. Groupings such as Undergraduate education-practice school relationship, candidate teacher-guidance counselor relationship, practice school-candidate teacher were formed. According to the findings education received at the university has not overlap the content of high school geography textbooks, moreover, academic knowledge has not been used enough in geography lessons in high school, but teacher candidates benefit fairly from guidance counselors and guidance counselors deal adequately with candidate teachers during their training period.

Keywords: Practice school, education, teachers, geography education.

GİRİŞ

Öğretmenler yeni nesilleri yetiştirmede eğitimin temel taşı olurlar. Öğretmenler bilgiye ve özgür düşünceye giden yolun en önemli unsurudur. Öğretmenlerini iyi yetiştirmiş toplumlar öğrencilerini de böylece daha iyi yetiştirmek için hazırlıklarını yapmış olurlar. Bu bakımdan öğretmenlerin teorik bilgi edinmelerinin yanında uygulamalı olarak mesleklerini öğrenmeleri de gereklidir. Bu durum eğitime kalite getirmenin de bir yoludur.

Ülkelerin sosyal, kültürel, bilimsel ve ekonomik gelişiminde öğretmenlerin rol ve sorumlulukları oldukça fazladır. Bu nedenle öğretmenlerin sadece alanında bilgi sahibi olması değil, aynı zamanda bu bilgiyi alternatif öğretim yöntemleri ile öğrenciye ulaştırma zorunluluğu vardır (Aydın ve Güngördü, 2015, 407). Bunun için öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitim süreçlerinde nitelikli biçimde ve bu işlevleri yerine getirecek donanımla yetişmeleri gerekmektedir (Özdemir ve Tokcan, 2010, 41-61).

Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasına ilişkin yönergeye göre, öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğine daha iyi hazırlanmaları, öğrenimleri süresince kazandıkları genel kültür, alan eğitimi ve öğretmenlik mesleğiyle ilgili bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklarını gerçek bir eğitim-öğretim ortamı içinde kullanabilme yeterliliği kazanmalarını amaç olarak ortaya koymaktadır (www.meb.gov.tr). Böylece öğretmen adaylarının, öğretmeni olacağı alanda ve öğretim düzeyinde uygulama görmeleri hedeflenmektedir. Bu durum öğretmen adaylarının bizzat sınıf içinde öğretmenlik deneyimi kazanması ve becerilerini kullanması için önemlidir.

Nitekim öğretmen adayları, hizmet öncesinde mesleğin gerektirdiği bilgi ve becerileri ancak öğretmenlik uygulamaları aracılığı ile kazanır (Küçüköğlü vd., 2012, s.19-32). Bu bakımdan öğretmenlik uygulaması, hizmet öncesi öğretmen yetiştirmede vazgeçilmez unsurlardan biridir. Çünkü bir işin teorisini bilmek, onu etkinlikle yapabilmek anlamına gelmemektedir (Yeşilyurt ve Semerci, 2011, 1-23).

Öğretmenlik uygulaması çalışmalarıyla, öğretmen adayları mesleklerini yakından tanıma imkanı bulmakta ve teorik olarak öğrendikleri bilgileri uygulama fırsatını yakalamaktadır (Şişman ve Acat, 2003, 235-250). Dolayısıyla öğretmenlik uygulamaları, öğretmen adaylarının, okul atmosferinde, dersler aracılığı ile mesleğe yönelik bilgilerini hayata geçirme imkânı vermesi açısından çok faydalı bir uygulamadır. Diğer yönden öğretmen adaylarının, mesleğe başlamadan önce kendilerini sorgulama ve eksikliklerini görme olanağı vermesi açısından da önemlidir (Akpınar, Çolak ve Yiğit, 2012, 41-67). Bu süreç çerçevesinde ele alındığında öğretmenlik uygulamaları, öğretmen adaylarının eğitim-öğretim ile ilgili deneyim kazanmalarına, kişisel özelliklerini geliştirmelerine katkı sağlamaktadır (Çiçek ve İnce, 2005, 146-155).

Aday öğretmen, öğretmenlik melega başlamadan önce, bir nevi son aşama niteliğindeki öğretmenlik uygulamalarıyla teori ve uygulamayı birleştirip öğretmenlik için gerçek altyapıyı hazırlamış olur. Nitekim üniversitelerin coğrafya bölümlerinde bir taraftan coğrafi bilgi verilirken, isteyen öğretmen adaylarına mesleğe yönelik olarak formasyon dersleri de verilmektedir. Bunlar bir yönüyle coğrafya eğitimindeki arazi çalışmaları mesafesinde olup öğretmenlik uygulamaları ile gerçek ortamın gözlenmesi ve yaşanarak öğrenilmesi prensibini ortaya koymaktadır.

Diğer yönden öğretmenlik uygulaması, öğretmen adaylarına gözlem yapma ve böylece dersin aşamalarını görme, öğretim yöntem ve tekniklerinin nasıl uygulandığının farkına varma, araç-gereçten yararlanma ve sınıfın kontrolü gibi birçok unsuru aynı anda tecrübe etmeye imkân vermesi açısından da önemlidir (Seçer, Çeliköz ve Kayılı, 2010, 128-152). Öğretmen adayları, öğretmenlik uygulamalarıyla birçok yönden doğal ortamda inceleme imkânı kavuşmuş olur. Bu bakımdan öğretmen adayları için öğretmenlik uygulamaları, teorik bilgilerin uygulamaya dönük yüzü olması nedeniyle eğitimin ayrılmaz bir parçası niteliği taşır.

Ayrıca belirtmek gerekir ki öğretmenlik uygulamaları sadece Türkiye’de değil, dünyanın çeşitli ülkelerinde de benzer uygulamalar yapılmaktadır. Örneğin Fransa, Almanya, İngiltere ve Finlandiya gibi birçok AB ülkesinde öğretmenlik uygulamalarına yer verilmektedir (Aykaç, Kabaran ve Bilgin, 2014, 279-292).

ARAŞTIRMANIN AMACI

Çalışmadaki amaç lisans eğitiminde okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması gibi dersleri almakta olan coğrafya öğretmeni adaylarının staj yeri olan okullardaki uygulama dersleri ile ilgili değerlendirmelerini tespit etmektir. Uygulama dersleri kapsamında okul, rehber öğretmen ile öğretmen adaylar arasındaki ilişkinin nasıl olduğunu irdelemektir.

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Bu çalışmada araştırma deseni olarak tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelinde amaç o şeyi doğru bir şekilde gözlemleyip belirleyebilmektir. Asıl amaç değiştirmeye kalkmadan gözlemektir (Karasar,1984,79). Tarama modelinde; bilimsel gözlem, kaydetme, olaylar

arasındaki ilişkileri tespit etme, kontrol edilen değişmez ilişkiler üzerinde genellemelere varma uygulamaları vardır. Yani bilimin tasvir fonksiyonu ön plandadır. Tarama modeli iki amaca hizmet eder. Mevcut şartları tanımak ve problemi çözme, açıklama vb. çalışmalar için gerekli bilgileri toplayarak tasnif edip özetlemektir (Yıldırım,1966,67).

Çalışma Grubu

Çalışma grubumuzu, 2014-2015 Eğitim-öğretim yılında güz ve bahar yarı dönemlerini kapsayacak şekilde İstanbul'daki bir devlet üniversitesinde okuyan ve coğrafya öğretmen adayı olan 50 kişi oluşturmaktadır. Araştırmanın katılımcıları gönüllülük ilkesi dikkate alınarak seçilmiştir. Elde edilen veriler ise 10 öğrencinin soruları boş ya da veri sağlamayacak kadar eksik teslim ettiği görülmüş olup bunlar değerlendirmeden çıkarılmıştır. Sonuç olarak araştırmamızda bize veri sağlayacak toplam 40 öğrencinin değerlendirmesi incelenmiştir.

Veri Toplama Aracı

Çalışmanın amacı doğrultusunda kavramsal çerçeveyi oluşturmak ve görüşme sorularını nitelikli hazırlamak amacıyla araştırmacılar tarafından kapsamlı şekilde literatür taraması yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak 10 maddelik likert tipi görüşme formu oluşturulmuştur. 10 ifadeden oluşan bu anket “tamamen katılıyorum (5)”, “katılıyorum (4)”, “kararsızım (3)”, “katılmıyorum (2)” ve “kesinlikle katılmıyorum (1)” şeklinde düzenlenmiş ve puanlanmıştır.

Görüşme formunun pilot uygulaması bir grup öğrenci ile yapıldıktan sonra, coğrafya eğitimi alanında görev yapan iki öğretim elemanından uzman görüşü alınmış ve soruların görüşmeye uygunluğu tartışılmıştır.

Verilerin Çözümlemesi, Sürecin Geçerlik ve Güvenilirliği

Veri toplama ve analizi işlemlerinin geçerliğini sağlamak için elde edilen verilerin kendi içinde tutarlı ve anlamlı olmalarına özen gösterilmiştir. Bu nedenle araştırmanın amacı, veri toplama aracı ve veri analizi arasındaki tutarlık çalışmanın başından sonuna kadar tüm aşamalarda göz önünde bulundurulmuştur. Anketin uygulanması, verilerin toplanması ve sonunda da temaların belirlenmesi her araştırmacı tarafından ayrı ayrı yapılarak karşılaştırılmış, böylece veri analizi işleminin geçerlik ve güvenilirliğinin artırılması için çaba gösterilmiştir. Anketteki sorulara verilen cevapların güvenilirlik analizleri Tablo-1'de gösterilmiştir.

Tablo-1: Ankete katılan öğrencilerin verdikleri cevapların güvenilirlik analizlerine yönelik olarak Cronbach's Alpha katsayıları ve Standart sapmaları

Anket Sorusu	Cronbach's Alpha	Std. Deviation	N
Uygulama okullarında gözlem için derslere katılma ve takip etmeyi faydalı buluyor musunuz?	,758	,84580	40
Staj için gittiğiniz okullarda coğrafya öğretmenliğine hazırlık tecrübenizi nasıl değerlendiriyorsunuz?	,767	1,03744	40
Aday öğretmen olarak uygulama okulundaki rehber öğretmeninizden yeterince faydalanıyor musunuz?	,760	,88831	40
Aday öğretmen olarak okullarda derslere girmeniz, mesleki bilginizi kullanmanız açısından faydalı oluyor mu?	,749	1,21000	40
Uygulama okulundaki stajınızın özgüveninizi artırıcı olduğunu düşünüyor musunuz?	,756	1,27073	40
Üniversitede almış olduğunuz coğrafya eğitimi ile lise coğrafya derslerinin içeriği örtüşüyor mu?	,802	1,06096	40
Rehber öğretmeniniz size staj döneminde her konuda yeterli düzeyde ilgileniyor mu?	,785	1,24035	40
Üniversitede akademik olarak alınan coğrafya bilgisinin lise coğrafya derslerinde kullanıldığını düşünüyor musunuz?	,782	1,01779	40
Rehber öğretmeniniz sınıf yönetimi konusunda size yeteri kadar inisiyatif veriyor mu?	,783	1,19588	40
Rehber öğretmeninizi bir öğretmen profili olarak yeterli buluyor musunuz?	,788	1,09749	40

Verilerin çözümlenmesi sırasında, bireylerin test maddelerine verdikleri cevaplar arasındaki tutarlılığı belirlemek amacıyla, elde edilen verilerin güvenilirliği hesaplanmıştır. Bunun için "Cronbach's Alpha" güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır.

Öğrencilerin verdikleri cevaplara göre; kendi aralarındaki güvenilirlik katsayısı ortaya konmuştur ve analiz sonucunda Cronbach's Alpha katsayısı 0,792 olarak hesaplanmıştır. Bu değer ile eğitimde görüşlerin ele alındığı bir test için hesaplanan güvenilirlik katsayısının 0,70'ın üstünde ve daha yüksek düzeyde olması test puanlarının güvenilirliği için genel olarak yeterli (Büyüköztürk, 2011) olduğu görülmüştür.

Araştırma soruları ve elde edilen verilere göre çalışmada 3 tema belirlenmiş olup bu temalar ve temalara ilişkin sorular aşağıdaki gibidir:

Tema-1: Lisans eğitimi ve uygulama okulu ilişkisi(6, 8. sorular)

Üniversitede almış olduğunuz coğrafya eğitimi ile lise coğrafya derslerinin içeriği örtüşüyor mu?

Üniversitede akademik olarak alınan coğrafya bilgisinin lise coğrafya derslerinde kullanıldığını düşünüyor musunuz?

Tema-2: Rehber öğretmen ve aday öğretmen ilişkisi(3, 7, 9, 10. sorular)

Aday öğretmen olarak uygulama okulundaki rehber öğretmeninizden yeterince faydalanıyor musunuz?

Rehber öğretmeniniz size staj döneminde her konuda yeterli düzeyde ilgileniyor mu?

Rehber öğretmeniniz sınıf yönetimi konusunda size yeteri kadar inisiyatif veriyor mu?

Rehber öğretmeninizi bir öğretmen profili olarak yeterli buluyor musunuz?

Tema-3: Uygulama okulu ve aday öğretmen ilişkisi(1, 2, 4, 5. sorular)

Uygulama okullarında gözlem için derslere katılma ve takip etmeyi faydalı buluyor musunuz?

Staj için gittiğiniz okullarda coğrafya öğretmenliğine hazırlık tecrübenizi nasıl değerlendiriyorsunuz?

Aday öğretmen olarak okullarda derslere girmeniz, mesleki bilginizi kullanmanız açısından faydalı oluyor mu?

Uygulama okulundaki stajınızın özgüveninizi artırıcı olduğunu düşünüyor musunuz?

BULGULAR

Ankette sorulan sorulara göre toplanan veriler gruplandırılmış olup SPSS programında değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular ve sonuçlar aşağıdaki gibidir.

Tema-1: Lisans eğitimi ve uygulama okulu ilişkisi ile ilgili bulgular:

Bu gruplandırmaya 6 ve 8. sorular alınmıştır. Yapılan ankette öğrencilere yöneltilen 6. soru şöyledir; “**Üniversitede almış olduğunuz coğrafya eğitimi ile lise coğrafya derslerinin içeriği örtüşüyor mu?**” ifadesi olmuştur. Bu duruma istinaden öğrencilerin vermiş oldukları cevapların frekans ve yüzde değerleri Tablo-2’de gösterilmiştir.

Tablo-2: Üniversitede almış olduğunuz coğrafya eğitimi ile lise coğrafya derslerinin içeriği örtüşüyor mu?

Onay Düzeyi	Frekans(f)	Yüzde (%)
Hiç katılmıyorum	15	37,5
Az Katılıyorum	13	32,5
Biraz Katılıyorum	8	20,0
Çok Katılıyorum	3	7,5
Tamamen Katılıyorum	1	2,5
Total	40	100,0

Tablo-2’de görüldüğü gibi coğrafya öğretmen adayları, üniversitede görmüş oldukları derslerin içerikleri ile lisedeki coğrafya derslerinin içeriklerinin örtüşmesi konusunda, az katılanlar ile hiç katılmayanların oranları toplamı dikkate alındığında %68 oranında “olumsuz” düşünceye sahiptir. Buna göre öğrencilerin büyük bir kısmı üniversitede gördükleri derslerin içeriklerinin, lisedeki coğrafya dersleri ile örtüşmediğini düşünmektedir. Bu soruya “tamamen katılıyorum” diyenlerin oranının sadece %2,5 gibi düşük düzeyde kalmasının yanında en fazla onay alan kısmın %37,5 ile “hiç katılmıyorum” diyenlerin oluşturması ayrıca dikkate değer bir durumdur.

Yapılan ankette öğrencilere yöneltilen 8. soru şöyledir;“**Üniversitede akademik olarak alınan coğrafya bilgisinin lise coğrafya derslerinde kullanıldığını düşünüyor musunuz?**” Bu

soruya öğrencilerin vermiş oldukları cevaplara göre dağılımın frekans ve yüzde değerleri Tablo-3'te gösterilmiştir.

Tablo-3: Üniversitede akademik olarak alınan coğrafya bilgisinin lise coğrafya derslerinde kullanıldığını düşünüyor musunuz?

Onay Düzeyi	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hiç katılmıyorum	10	25,0
Az Katılıyorum	12	30,0
Biraz Katılıyorum	16	40,0
Tamamen Katılıyorum	2	5,0
Total	40	100,0

Tablo-3'te görüldüğü üzere öğrencilerin %55'i bu soruya "hiç katılmıyorum ve az katılıyorum" demektedir. Bu soruya "tamamen katılıyorum" diyenlerin oranı ise sadece % 5 düzeyinde kalmıştır. Bu durum daha önce de sorulmuş olan Tablo-2'deki veriler ile örtüşmektedir.

Tema-2: Rehber öğretmen ve aday öğretmene ilişkisi ile ilgili bulgular:

Bu gruplandırmaya 3, 7, 9 ve 10. sorular alınmıştır. İlk olarak yöneltilen soru rehber öğretmenden yararlanma düzeyi ile ilgilidir. Bu duruma istinaden yöneltilen 3.sorudur. "**Aday öğretmen olarak uygulama okulundaki rehber öğretmeninizden yeterince faydalaniyor musunuz?**" sorusuna öğrencilerin verdikleri cevaplar Tablo-4'te gösterilmiştir.

Tablo-4: Aday öğretmen olarak uygulama okulundaki rehber öğretmeninizden yeterince faydalaniyor musunuz?

Onay Düzeyi	Frekans (f)	Yüzde (%)
Az Katılıyorum	3	7,5
Biraz Katılıyorum	5	12,5
Çok Katılıyorum	18	45,0
Tamamen Katılıyorum	14	35,0
Total	40	100,0

Tablo-4'te görüldüğü gibi öğrencilerden bu soruya "hiç katılmıyorum" diyen çıkmamıştır. "Az katılıyorum" diyenlerin oranları ise sadece %7,5'te kalmıştır. Buna göre coğrafya aday öğrencilerinin rehber öğretmenlerinden faydalanmalarını onay düzeyleri, biraz ve daha yukarı düzey olarak ele alındığında %92,5 gibi yüksek bir oran çıkmaktadır. Dolayısı ile öğrenciler okullarda uygulama dersleri esnasında kendilerine rehber olarak verilen öğretmenlerden yüksek düzeyde faydalanmakta ve bu uygulamanın devam etmesinin aday öğretmenlere fayda sağladığını belirtmektedirler. Ayrıca bu soruya kimsenin "hiç katılmıyorum" dememiş olması dikkat çekmektedir. Dolayısıyla bu durum uygulama okullarının faydalılığı bakımından ayrıca önemli bir sonuçtur.

Öğrencilere yöneltilen 7. soru rehber öğretmenlerin, staj döneminde coğrafya aday öğretmenleri ile ilgilenme düzeylerini ölçmeye yöneliktir. Buna göre soruya verilen cevapların frekans ve yüzde değerleri Tablo-5’te gösterilmiştir.

Tablo-5: Rehber öğretmeniniz staj döneminde öğretmenliğe hazırlanma açısından sizinle yeterli düzeyde ilgileniyor mu?

Onay Düzeyi	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hiç katılmıyorum	4	10,0
Az Katılıyorum	1	2,5
Biraz Katılıyorum	3	7,5
Çok Katılıyorum	15	37,5
Tamamen Katılıyorum	17	42,5
Total	40	100,0

Tablo-5’te görüldüğü gibi bu soruya öğrencilerin cevapları, biraz ve daha üst düzeydeki desteği 87,5 oranında çıkmış olup, öğrencilerin büyük kısmı bu soruya olumlu yönde cevap vermiş ve rehber öğretmenlerinin öğretmenliğe hazırlık konusunda kendilerine yardımcı olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca bu soruya “çok ve tamamen” olumlu anlamda destek sağlayanların oranı %82 gibi yüksek bir düzeyde gerçekleşmiştir. Dolayısı ile rehber öğretmenler, öğretmenliğe hazırlanan öğretmen adaylarına faydalı olmakta ve gerekli desteği sağlamaktadır.

Öğrencilere yöneltilen 9. soru, aday öğretmenlere uygulama okullarında sınıf yönetimi konusunda yeteri kadar inisiyatif verilip-verilmediğini ölçmeye yöneliktir. Bu durumu ölçmeye yönelik olarak yöneltilen soruya verilen cevapların frekans ve yüzde değerleri Tablo-6’da gösterilmiştir.

Tablo-6: Rehber öğretmeniniz, uygulama okullarında, dersler işlenirken, sınıf yönetimi konusunda size yeteri kadar inisiyatif veriyor mu?

Onay Düzeyi	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hiç katılmıyorum	4	10,0
Az Katılıyorum	3	7,5
Biraz Katılıyorum	7	17,5
Çok Katılıyorum	18	45,0
Tamamen Katılıyorum	8	20,0
Total	40	100,0

Tablo-6’da görüldüğü gibi “Rehber öğretmeniniz, uygulama okullarında, dersler işlenirken, sınıf yönetimi konusunda size yeteri kadar inisiyatif veriyor mu?” sorusuna öğrencilerin sadece %17,5’i “az katılıyorum ve hiç katılmıyorum” cevabını vermiş iken %82,5’i “biraz ve daha üst düzeyde” kendilerine inisiyatif verildiğini ifade etmişlerdir. Böylece öğrencilerin büyük bir kısmı uygulama okullarında inisiyatif almakta ve görevler üstlenmektedir. Bu durum coğrafya

aday öğretmenlerinin sınıf yönetimi konusunda uygulama okullarında önemli oranda inisiyatif verilerek tecrübe edindiklerini ve böylece mesleğe hazırlık konusunda kendilerini geliştirdiklerini göstermektedir.

Öğrencilere yöneltilen 10. soru “**Rehber öğretmeninizi bir öğretmen profili olarak yeterli buluyor musunuz?**” şeklinde olmuştur. Bu soruya verilen cevapların frekans ve yüzde değerleri Tablo-7’de gösterilmiştir.

Tablo-7: Rehber öğretmeninizi bir öğretmen profili olarak yeterli buluyor musunuz?

Onay Düzeyi	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hiç katılmıyorum	2	5,0
Az Katılıyorum	2	5,0
Biraz Katılıyorum	2	5,0
Çok Katılıyorum	13	32,5
Tamamen Katılıyorum	21	52,5
Total	40	100,0

Tablo-7’de görüldüğü gibi öğrencilerin sadece %10’u öğretmen profili olarak rehber öğretmenlerini yeterli bulmamaktadır. Rehber öğretmenler, coğrafya aday öğretmenleri için gerekli donanım ve desteği sağlamak bakımından öğrenciler tarafından kabul görmektedir. Bu bağlamda rehber öğretmenlerin, öğretmen profili bakımından yeterli olması, coğrafya eğitimi tamamlayıp mesleğe atılacak öğrenciler için önemli bir avantaj ve tecrübelerinden istifade etme bakımından önemlidir.

Tema-3: Uygulama okulu ve aday öğretmene ilişkin bulgular:

Bu gruplandırmaya 1, 2, 4 ve 5. sorular alınmıştır. Yapılan ankette öğrencilere yöneltilen birinci soru şöyledir; “**Uygulama okullarında gözlem için derslere katılma ve takip etmeyi faydalı buluyor musunuz?**” Tablo-8’de öğrencilerin bu soruya verdikleri cevapların onay durumları, frekansları ve yüzde olarak dağılımları gösterilmiştir.

Tablo-8: Uygulama okullarında gözlem için derslere katılma ve takip etmeyi faydalı buluyor musunuz?

Onay Düzeyi	Frekans (f)	Yüzde (%)
Az Katılıyorum	1	2,5
Biraz Katılıyorum	6	15,0
Çok Katılıyorum	7	17,5
Tamamen Katılıyorum	26	65,0
Toplam	40	100,0

Tablo-8’de görüldüğü gibi öğrencilerin sadece %2,5’i uygulama okullarında gözlem yapmayı ve buna bağlı olarak da takip etmeyi faydalı bulmamakta iken, % 97,5’i bu uygulamayı faydalı bulmaktadır. Dolayısıyla bu tür uygulamalar aday olan coğrafya öğretmenleri için çok faydalı olduğu düşünülmektedir.

Öğrencilere yöneltilen 2. sorunun konusu, staj için gidilen okulun öğretmenliğe hazırlık bakımından sağladığı tecrübe ile ilgilidir. Öğrencilerin katılım düzeylerini ölçmek için yöneltilen bu soruya verilen cevabın frekans ve yüzde değerleri Tablo-9'da gösterilmiştir.

Tablo-9: Staj için gittiğiniz okullarda coğrafya öğretmenliğine hazırlık tecrübenizi (desteklemek anlamında) nasıl değerlendiriyorsunuz?

Onay Düzeyi	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hiç katılmıyorum	1	2,5
Az Katılıyorum	3	7,5
Biraz Katılıyorum	13	32,5
Çok Katılıyorum	12	30,0
Tamamen Katılıyorum	11	27,5
Total	40	100,0

Tablo-9'da görüldüğü gibi öğrencilerden sadece %10'u staj için gittikleri okullardan elde ettikleri tecrübeleri olumlu yönde karşılamamış ve tecrübe elde etme yönünde az ve hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Dolayısı ile öğrencilerin %90'ı staj yapılan okuldan tecrübe elde ederek kendilerini öğretmenlik anlamında geliştirdiklerini belirtmişlerdir. Buna bağlı olarak coğrafya eğitimi alan, aday öğretmenler öğretmenlik uygulamaları ile gittikleri okullarda öğretmenlik yeteneği olarak kendilerine katkı sağlamışlardır.

Coğrafya öğretmen adaylarına yöneltilen 4. soru, öğretmen olmadan önce tecrübe elde etme amacına yönelik olarak okullarda derse girmeniz üniversitede teorik olarak öğrendiğiniz mesleki bilginizi kullanmanıza katkısı üzerinedir. Bu konuya istinaden yöneltilen soruya verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları Tablo-10'da gösterilmiştir.

Tablo-10: Aday öğretmen olarak okullarda derslere girmeniz, derslerde öğrendiğiniz mesleki bilginizi kullanmanız açısından faydalı oluyor mu?

Onay Düzeyi	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hiç katılmıyorum	2	5,0
Az Katılıyorum	5	12,5
Biraz Katılıyorum	5	12,5
Çok Katılıyorum	13	32,5
Tamamen Katılıyorum	15	37,5
Total	40	100,0

Tablo-10'dan da anlaşıldığı gibi öğrencilerin sadece %17,5'i aday öğretmen olarak staj gördükleri okullarda derslere girmelerinin, teorik olarak öğrendikleri mesleki bilgilerini kullanma konusunda olumsuz olduğunu düşünmektedir. Buna karşılık öğrencilerden bu soruya olumlu anlamda niteleyeceğimiz, biraz veya daha üst düzeyde onay vererek, mesleki anlamda bilgilerini kullanma fırsatı bulduklarını belirtenlerin oranı %82,5'tir. Böylece öğrencilerin

büyük bir kısmı uygulama okullarında deneyim elde ettiklerini ve bilgilerini kullanarak mesleki tecrübe kazandıklarını onaylamaktadır.

Coğrafya öğretmen adaylarına yöneltilen 5. soru, uygulama okullarında yapmış oldukları stajın bir öğretmen adayı olarak, mesleki anlamda özgüvenlerini artırıp artırmadığını ölçmeye yöneliktir. Bu duruma istinaden öğrencilere yöneltilen soruya verilen cevapların frekans ve yüzdesi Tablo-11’de gösterilmiştir.

Tablo-11: Uygulama okulundaki stajınızın coğrafya öğretmenliği açısından özgüveninizi artırıcı olduğunu düşünüyor musunuz?

Onay Düzeyi	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hiç katılmıyorum	4	10,0
Az Katılıyorum	1	2,5
Biraz Katılıyorum	5	12,5
Çok Katılıyorum	12	30,0
Tamamen Katılıyorum	18	45,0
Total	40	100,0

Tablo-11’de görüldüğü gibi coğrafya aday öğretmenleri staj ile mesleki olarak geliştiklerini ve bu anlamda özgüvenlerinin arttığını %87,5 oranında doğrulamakta ve bu anlamda kendilerine katkı sağlandığını belirtmektedir. Bu soruya az katılanlar ile hiç katılmıyorum olarak cevap verenlerin oranı sadece %12,5 düzeyinde kalmıştır. Dolayısı ile öğrencilerin büyük bir kısmı yapmış oldukları stajlar sayesinde mesleki özgüvenlerini artırmış ve kendilerini coğrafya öğretmeni olarak daha yeterli bir düzeye taşıdığını ifade etmiştir.

SONUÇ

Coğrafya bölümünde lisans eğitimlerinin sonuna gelmiş bulunan öğretmen adaylarının uygulama okulları ile ilgili değerlendirme yapmaları önemlidir. Üniversitede ders gören bu adaylar lise coğrafya ders müfredatının da içeriğini görerek bir karşılaştırma yapmaları öğretmen adayları açısından önemli bir aşamadır.

Lisans eğitimi ve uygulama okulu ile ilgili temadan elde edilen sonuçlar; coğrafya öğretmen adayları, üniversitede görmüş oldukları derslerin içerikleri ile lisedeki coğrafya derslerinin içeriklerinin örtüşmediği konusunda ortak düşünceye sahiptirler. Yine üniversitede akademik olarak alınan coğrafya bilgisinin lise coğrafya derslerinde kullanılmadığı konusunda da aynı görüşe sahip olmaları lise ile üniversite ders içeriklerinin birbirleriyle bağlantılı ve ilişkili olması gerektiği sonucunu doğurmaktadır. Buradan hem YÖK-Üniversiteler hem de MEB-Liselerin karşılıklı olarak belli bir hedefi amaçlayan programlar ve müfredatlar yapmalarının söz konusu olduğu göze çarpmaktadır.

Rehber öğretmen ve aday öğretmen ile ilgili temadan elde edilen sonuçlar; coğrafya öğretmen adaylarının rehber öğretmenlerinden faydalanmaları ile ilgili değerlendirme çok yüksek bir oranda çıkmıştır. Bu ise rehber öğretmenlerden faydalandığını ve bu uygulamanın devam etmesinin aday öğretmenler için yarar sağlayacağı sonucunu ortaya koymaktadır. Adayların

büyük kısmı rehber öğretmenlerin öğretmenliğe hazırlık konusunda kendilerine yardımcı olduğunu ifade etmişler, uygulama okullarında sınıf yönetimi konusunda inisiyatif aldıklarını ve görevler üstlendiklerini belirtmişlerdir. Yine rehber öğretmenler, adaylar tarafından gerekli donanım ve desteği sağlamak bakımından yeterli görülmüştür.

Uygulama okulu ve aday öğretmen ile ilgili temadan elde edilen sonuçlar; yapılan çalışmada uygulama okullarında gözlem yapmayı ve buna bağlı olarak da dersleri takip etmeyi faydalı bulanların oranı çok yüksek çıkmıştır. Öğretmenlik uygulamaları için gidilen okullarda adaylar öğretmenlik yeteneklerine katkı sağlandığını düşünmektedirler. Aday öğretmen olarak staj gördükleri okullarda derslere girmelerinin, teorik olarak öğrendikleri mesleki bilgilerini kullanma konusunda yararlı olduğunu ve staj ile mesleki olarak geliştiklerini ve bu anlamda özgüvenlerinin de arttığını tespit etmek mümkün olmuştur. Böylece uygulama okullarındaki bu deneyimin faydalı olduğu ve sürdürülebilirliğinin daha da etkin olarak devam etmesi gerektiği düşünülmüştür.

KAYNAKÇA

- Akpınar, M., Çolak, K. ve Yiğit, E. Ö. (2012). Öğretmenlik Uygulaması Dersi Kapsamında Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Yeterliklerine Yönelik Uygulama Öğretmenlerinin Görüşleri, M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, Sayı: 36, S.41-67.
- Aydın, F. ve Güngördü, E. (2015). Coğrafya Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Aykaç, N., Kabaran, H. ve Bilgin, H. (2014). Türkiye’de Ve Bazı Avrupa Birliği Ülkelerindeki Öğretmen Yetiştirme Uygulamalarının Karşılaştırılmalı Olarak İncelenmesi-Almanya, Finlandiya, Fransa, İngiltere Ve Türkiye Örneği. Turkish Studies, 9/3, s. 279-292.
- Büyükköztürk, Ş. (2011). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Çiçek, Ş. ve İnce, M. L. (2005). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Sürecine İlişkin Görüşleri, Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi 16 (3), 146-155.
- Karasar, N. (1984). Bilimsel Araştırma Metodu. Ankara: Hacettepe Taş Kitapçılık.
- Küçükkoğlu, A., Köse, E., Taşgın, A., Yılmaz, B.Y. ve Karademir, Ş. (2012). Mikro Öğretim Uygulamasının Öğretim Becerilerine Etkisine İlişkin Öğretmen Adayı Görüşleri, Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi, s.19-32.
- Özdemir, S. M. ve Tokcan, H. (2010). Toplum Hizmet Uygulamaları Dersinin Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi, Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi Sayı 30, Sayfa 41-61.
- Seçer, Z., Çeliköz, N. ve Kayılı, G. (2010). Okul Öncesi Öğretmenliği Okul Uygulamalarında Yaşanan Sorunlar Ve Çözüm Önerileri, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi. C.7, Sayı:1, 128-152.
- Şişman, M. ve Acat, M.B. (2003). Öğretmenlik Uygulaması Çalışmalarının Öğretmenlik Mesleğinin Algılanmasındaki Etkisi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C.13, Sayı: 1, Sayfa: 235-250.

www. meb. gov. tr. “Öğretmen Adaylarının Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Öğretim Kurumlarında Yapacakları Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Yönerge”.pdf. 02.05.2015 tarihinde edinilmiştir.

Yeşilyurt, E. ve Semerci, Ç. (2011). Uygulama Öğretmenlerinin Öğretmenlik Uygulaması Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar Ve Çözüm Önerileri, Akademik Bakış Dergisi, sayı: 27, syf.1-23

Yıldırım, C. (1966). Eğitimde Araştırma Metotları. Ankara: Akyıldız Matbaası.